

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2023.3.29>

ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU SYTUACJI NADZWYCZAJNYCH JAKO PRZEDMIOT REGULACJI ADMINISTRACYJNOPRAWNEJ I PRZEDMIOT DZIAŁALNOŚCI PAŃSTWOWEJ SŁUŻBY UKRAINY DS. SYTUACJI NADZWYCZAJNYCH

Oleksandr Chekryhin

student Naukowo-Badawczego Instytutu Prawa Publicznego (Kijów, Ukraina)

ORCID ID: 0000-0003-4450-240X

oleksandrchekryhin@ukr.net

Adnotacja. Należy zauważyć, że Państwowa Służba Ukrainy ds. Sytuacji Nadzwyczajnych prowadząc działalność w celu zapobiegania powstawaniu sytuacji nadzwyczajnych nabywa status prawny podmiotu znacznej liczby stosunków społecznych. Koncentruje się na potrzebie regulacyjnego wpływu na stosunki społeczne, które powstają i znajdują swój rozwój w związku z realizacją Państwowej Służby Ukrainy ds. Sytuacji Nadzwyczajnych działań w celu zapobiegania powstawaniu sytuacji nadzwyczajnych. Podkreślono, że określenie istoty zapobiegania powstawaniu sytuacji nadzwyczajnych jako przedmiotu regulacji administracyjnoprawnej pozwoli ustalić cechy stosunków społecznych, w ramach których takie działania są prowadzone, oraz scharakteryzować ich główne elementy merytoryczne z naciskiem na miejsce i rolę w nich Państwowej Służby Ukrainy ds. Sytuacji Nadzwyczajnych jako głównego podmiotu realizacji badanej funkcji. Ujawniono znaczenie i zrozumienie terminów „regulacja administracyjnoprawna”, „przedmiot regulacji prawnej”, „przedmiot regulacji”, „przedmiot działalności”.

Słowa kluczowe: Państwowa Służba Ukrainy ds. Sytuacji Nadzwyczajnych, zapobieganie powstawaniu sytuacji nadzwyczajnych, regulacja administracyjnoprawna, przedmiot, przedmiot działalności, przedmiot stosunków prawnych, przedmiot stosunków prawnych, treść stosunków prawnych.

PREVENTION OF EMERGENCY SITUATIONS AS AN OBJECT OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION AND SUBJECT OF ACTIVITY OF THE STATE EMERGENCY SERVICE OF UKRAINE

Oleksandr Chekrygin

Applicant of the Scientific Research Institute of Public Law (Kyiv, Ukraine)

ORCID ID: 0000-0003-4450-240X

oleksandrchekryhin@ukr.net

Abstract. It has been emphasized that the State Service of Ukraine for Emergency Situations, carrying out activities to prevent the occurrence of emergency situations, acquires the legal status of a subject of a significant number of public relations. Emphasis is placed on the need to exert a regulatory influence on social relations that arise and develop due to the implementation of the State Emergency Service of Ukraine's activities to prevent the occurrence of emergency situations. It has been emphasized that the definition of the essence of emergency prevention as an object of administrative and legal regulation will allow to establish the peculiarities of social relations within which such activities are carried out and to characterize their main substantive components with an emphasis on the place and role of the State Emergency Service of Ukraine in them situations as the main subject of implementation of the researched function. The meaning and understanding of the terms “administrative and legal regulation”, “object of legal regulation”, “subject of legal regulation”, “subject of activity” has been revealed.

Key words: State Service of Ukraine for emergency situations, prevention of emergency situations, administrative and legal regulation, object, subject of activity, object of legal relations, subject of legal relations, content of legal relations.

ЗАПОБІГАННЯ ВИНИКНЕННЮ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ ЯК ОБ'ЄКТ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА ПРЕДМЕТ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

Oleksandr Chekrygin

здобувач Науково-дослідного інституту публічного права (Київ, Україна)

ORCID ID: 0000-0003-4450-240X

oleksandrchekryhin@ukr.net

Анотація. Наголошено, що Державна служба України з надзвичайних ситуацій, здійснюючи діяльність із запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, набуває правового статусу суб'єкта значної кількості суспільних відносин. Акцентовано на необхідності здійснення регулюючого впливу на суспільні відносини, що виникають і знаходять свій розвиток з приводу здійснення Державної служби України з надзвичайних ситуацій діяльності із запобігання виникненню надзвичайних ситуацій. Підкреслено, що визначення сутності запобігання виникненню

надзвичайних ситуацій як об'єкту адміністративно-правового регулювання дозволить встановити особливості суспільних відносин, у межах яких здійснюється така діяльність та здійснити характеристику їх основних змістовних компонентів із акцентуванням уваги на місце і роль у них Державної служби України з надзвичайних ситуацій як основного суб'єкта реалізації досліджуваної функції. Розкрито значення та розуміння термінів «адміністративно-правове регулювання», «об'єкт правового регулювання», «предмет правового регулювання», «предмет діяльності».

Ключові слова: Державна служба України з надзвичайних ситуацій, запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, адміністративно-правове регулювання, об'єкт, предмет діяльності, об'єкт правовідносин, суб'єкт правовідносин, зміст правовідносин.

Постановка проблеми. Здійснюючи діяльність із запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, Державна служба України з надзвичайних ситуацій (далі – ДСНС) набуває правового статусу суб'єкта значної кількості суспільних відносин. Такі суспільні відносини не функціонують самі по собі, оскільки в їх межах закріплені чіткі правила поведінки їх суб'єктів, порушення, недотримання яких може мати наслідком застосування заходів державного примусу. Іншими словами, мова йде про здійснення регулюючого впливу на суспільні відносини, що виникають і знаходять свій розвиток з приводу здійснення ДСНС діяльності із запобігання виникненню надзвичайних ситуацій. Сукупність таких суспільних відносин, в контексті здійснення їх правового регулювання, слід розглядати як його об'єкт. При цьому, враховуючи особливості правового статусу ДСНС, зокрема її приналежність до органів виконавчої влади, у межах такого правового регулювання будуть переважати адміністративно-правові норми, тобто будуть застосовуватися заходи адміністративно-правового регулювання.

Ось чому визначення сутності запобігання виникненню надзвичайних ситуацій як об'єкту адміністративно-правового регулювання дозволить встановити особливості суспільних відносин, у межах яких здійснюється така діяльність та здійснити характеристику їх основних змістовних компонентів із акцентуванням уваги на місце і роль у них ДСНС як основного суб'єкта реалізації досліджуваної функції.

Аналіз публікацій, у яких започатковано розв'язання даної проблеми. Питання про адміністративно-правове регулювання взагалі й окремих сфер суспільних відносин зокрема часто досліджували в своїх працях як фахівці з теорії права та держави, так і науковці-адміністративісти, а саме: О.М. Бандурка, М.М. Бурбика, О.В. Джафарова, М.В. Джафарова, Д.В. Кібець, О.А. Моргунов, В.Б. Пчелін, А.В. Солонар, М.В. Цвік, С.О. Шатрава, К.Д. Янішевська й інші. Проте, незважаючи на вагомий внесок названих учених у вирішення теоретичних та практичних проблем в окресленій сфері наукових інтересів, багато питань по сьогодні залишається мало-, а то й узагалі не дослідженими. Зокрема, не знайшло свого всебічного висвітлення питання про запобігання виникненню надзвичайних ситуацій як об'єкт адміністративно-правового регулювання та предмет діяльності ДСНС.

Метою статті є надання характеристики запобіганню виникненню надзвичайних ситуацій як об'єкту адміністративно-правового регулювання та предмету діяльності ДСНС.

Виклад основного матеріалу. Вирішенню поставленого наукового завдання має передувати уточнення понятійно-категоріального апарату, що використовується в досліджуваній сфері суспільних відносин, зокрема, встановлення сутності власне категорії «адміністративно-правове регулювання».

Як свідчить аналіз позицій учених-правознавців щодо розуміння сутності досліджуваної категорії, на сьогодні можна виокремити дві основні з таких позицій. Зокрема, мова може йти про розуміння адміністративно-правового регулювання як сукупності певних норм і засобів, за допомогою яких здійснюється вплив на відповідну сферу суспільних відносин. Прикладом такої позиції може бути та, що була представлена Д.В. Кібець, на думку якої під адміністративно-правовим регулюванням слід розуміти сукупність норм адміністративного права, які спрямовані на упорядкування специфічних правовідносин, що виникають в процесі здійснення органами державної влади відповідної діяльності шляхом використання притаманних їм інструментів і засобів (Кібець, 2018: 65). У цьому контексті зауважимо, що як у цілому правове регулювання, так і такий його різновид як адміністративно-правове регулювання не можуть бути представлені виключно як сукупність норм, оскільки останні слід розглядати як засоби, за допомогою яких власне й здійснюється регулюючий вплив. При цьому адміністративно-правове регулювання є категорією динамічною.

О.А. Моргунов суть «адміністративно-правового регулювання» розкриває як сукупність адміністративно-правових норм та інших адміністративно-правових засобів, що закріплюють, впорядковують, охороняють відносини за участю суб'єктів владних повноважень у відповідних сферах в інтересах людини, суспільства та держави через механізм адміністративно-правового регулювання, який забезпечує втілення адміністративно-правового регулювання в правовій поведінці учасників адміністративних правовідносин на основі сприйняття та наступного відображення в соціально значущій діяльності в формах дотримання та застосування адміністративних норм (Моргунов, 2020: 44). У даному випадку акцент хоч і ставиться на реалізації адміністративно-правових норм, однак сутність адміністративно-правового регулювання знову ж таки розкривається як їх сукупність.

Нам більш імпонують підходи тих науковців, які в своїх працях сутність адміністративно-правового регулювання розкривають як різновид діяльності компетентних суб'єктів із втілення адміністративно-правових норм у відповідні суспільні відносини задля регулювання поведінки їх учасників. В якості прикладу такої позиції наведемо ту, що відстоє авторський колектив навчального посібнику «Адміністративне право України», на думку якого адміністративно-правове регулювання – це сфера діяльності виконавчих

та розпорядчих органів і суспільні відносини управлінського характеру, що складаються у цій сфері (Бурбика, Солонар, Янішевська, 2015: 192). Також справедливою здається позиція А.О. Полянського, який вважає, що адміністративно-правове регулювання – це видове відгалуження загально-юридичної категорії правового регулювання, яке відбувається крізь норми адміністративного права та визначає вплив права на суспільні відносини особливого характеру, що виникають за фактом діяльності суб'єктів публічної адміністрації (Полянський, 2021: 96). С.А. Гальонкін обґрунтовано вважає, що під адміністративно-правовим регулюванням слід розуміти особливий вид правового впливу, що ґрунтується на правових нормах адміністративної галузі права, який направлено на упорядкування суспільних відносин, що виникають в рамках виконання своїх повноважень органами державної влади (Гальонкін, 2018: 44).

Окремо слід відмітити позиції тих науковців, які сутність адміністративно-правового регулювання розкривають через призму його відмінностей від правового регулювання. Такої позиції, наприклад, дотримується Я.О. Лакійчук, який зауважує, що адміністративно-правове регулювання – це різновид класичного правового регулювання, відмінність якого полягає в: типі суспільних відносин на які направлено регулюючий вплив – це відносини влади та підпорядкування, які виникають у сфері діяльності органів державної влади та їх посадових осіб; механізмі реалізації – використовуються спеціальні, адміністративно-правові способи, засоби та методи впливу на суспільні відносини, як відрізняються імперативною спрямованістю; формі вираження – адміністративно-правове регулювання провадиться через систему норм саме адміністративної галузі права (Лакійчук, 2019: 88).

Отже, як слідує з аналізу наведених вище позицій, адміністративно-правове регулювання відповідної сфери суспільних відносин є динамічним процесом, у межах якого здійснюється регулюючий вплив на поведінку їх учасників з метою приведення її до певних закріплених адміністративно-правовими нормами стандартів. У досліджуваному випадку в якості такої сфери суспільних відносин слід розглядати запобігання виникненню надзвичайним ситуаціям. Так, відповідно до п. 11 ч. 1 ст. 2 Кодексу цивільного захисту України від 2 жовтня 2012 року запобігання виникненню надзвичайних ситуацій – це комплекс правових, соціально-економічних, політичних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних та інших заходів, спрямованих на регулювання техногенної та природної безпеки, проведення оцінки рівнів ризику, завчасне реагування на загрозу виникнення надзвичайної ситуації на основі даних моніторингу, експертизи, досліджень та прогнозів щодо можливого перебігу подій з метою недопущення їх переростання у надзвичайну ситуацію або пом'якшення її можливих наслідків (Кодекс цивільного захисту України, 2012). З урахуванням наведених законодавчих приписів можна стверджувати, що під адміністративно-правовим регулюванням запобігання виникненню надзвичайних ситуацій слід розуміти засновану на приписах норм адміністративного права діяльність уповноважених суб'єктів, у межах якої відбувається регулюючий вплив на суспільні відносини, які виникають і знаходять свій розвиток внаслідок здійснення закріпленого адміністративним законодавством комплексу заходів, реалізація яких спрямована на завчасне реагування на загрозу виникнення надзвичайних ситуацій, недопущення їх настання, в разі настання мінімізації їх можливих наслідків.

Слід відмітити, що в науково-правових колах сферу суспільних відносин, що зазнає регулюючого впливу з боку адміністративно-правових норм, прийнято позначати як об'єкт адміністративно-правового регулювання. У зв'язку з чим у представленому дослідженні проаналізуємо основні підходи щодо розуміння сутності категорії «об'єкт адміністративно-правового регулювання». Зокрема, як цілком слушно зауважує Л.О. Ємець, переважна більшість науковців висловлюють єдину позицію, що об'єктом адміністративно-правового регулювання є суспільні відносини у відповідній сфері державного управління (Ємець, 2018: 36). У доповнення до наведеної позиції підтримуємо підхід А.О. Полянського, який вважає, що правовий статус зазначеного об'єкту регламентовано адміністративно-правовими нормами, та на нього здійснюється вплив за допомогою адміністративних заходів і методів. Тобто, підкреслює вчений, він «відчуває» на собі імперативну волю держави, яка встановлює закономірності його існування та діяльності, а також контролює їх (Полянський, 2021: 68).

Виходячи з вищенаведеного, слідує, що в якості об'єкта адміністративно-правового регулювання в досліджуваному випадку слід розглядати сукупність врегульованих нормами адміністративного права суспільних відносин, що виникають і знаходять свій розвиток у зв'язку із здійсненням уповноваженими суб'єктами комплексу визначених адміністративним законодавством заходів, спрямованих на запобігання виникненню надзвичайних ситуацій. Більш глибокому розумінню сутності запобігання виникненню надзвичайних ситуацій як об'єкту адміністративно-правового регулювання має сприяти як здійснення аналізу сутності окресленого напрямку діяльності, так і розуміння особливостей структурної побудови суспільних відносин, у межах яких вона має місце. При цьому слід зазначити, що, як і будь-які суспільні відносини, зазначені вище мають характерну для них структурну побудову.

Зокрема, досліджуючи питання теорії адміністративного процесуального права, М.В. Джафарова цілком слушно вказує на той факт, що структура правовідносин розкривається через категорії, які складають сукупність її елементів (Джафарова, 2018: 279). При цьому автори підручника «Загальна теорія держави і права» відмічають, що до складу правовідносин слід віднести суб'єктів та об'єкти правовідносин та їх юридичний зміст (Цвік, Петришин, Авраменко, 2011: 336). Так, говорячи про суб'єктів правовідносин, слід зазначити, що ми підтримуємо позиції тих науковців, які розглядають їх в якості їх реальних учасників (Пчелін, 2015: 179). Тобто у представленому випадку в якості суб'єктів досліджуваних правовідносин слід розглядати тих осіб, які в їх межах відповідно до приписів чинного національного законодавства виконують функції

запобігання виникненню надзвичайних ситуацій. При цьому слід підкреслити, що запобігання виникненню надзвичайних ситуацій відбувається у межах більш широкої діяльності компетентних суб'єктів – здійснення цивільного захисту.

Так, відповідно до ч. 1 ст. 4 Кодексу цивільного захисту України цивільний захист – це комплекс заходів, які реалізуються на території України в мирний час та в особливий період і спрямовані на захист населення, територій, навколишнього природного середовища, майна, матеріальних і культурних цінностей від надзвичайних ситуацій та інших небезпечних подій, запобігання виникненню таких ситуацій та подій, ліквідацію їх наслідків, надання допомоги постраждалим, здійснення державного нагляду (контролю) в сфері пожежної та техногенної безпеки. При цьому в ст. 6 вищенаведеного нормативно-правового акта вказано, що суб'єктами забезпечення цивільного захисту є центральні органи виконавчої влади, інші державні органи, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування, суб'єкти господарювання, громадські організації (Кодекс цивільного захисту України, 2012). Як відмічалося вище, провідне місце в системі суб'єктів запобігання виникненню надзвичайних ситуацій будуть посідати органи та підрозділи ДСНС.

Наступною структурною складовою правовідносин щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій є їх об'єкт. При цьому на сторінках фахової літератури цілком слушно підкреслюють, що об'єкт правовідносин не можна ототожнювати з об'єктом правового регулювання, бо об'єкт правового регулювання – це явища (предмети) навколишнього світу, на які направлені суб'єктивні юридичні права й обов'язки (Іншин, Щербина, Сіроха, 2012: 102). Як підкреслює В.М. Момот, якщо об'єкт права – суспільні відносини, що можуть бути предметом регулювання та вимагають такого регулювання, то об'єкт правовідносин є вужчим, тобто це частинка суспільних відносин, елемент (одиниця загального), з приводу якого взаємодіють суб'єкти, те, на що спрямовані суб'єктивні юридичні права й обов'язки осіб (Момот, 2007: 99). Із чого слідує, що під об'єктом правовідносин щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій слід розуміти власне забезпечення стану недопущення виникненню такого роду ситуацій, завчасне реагування на загрози їх настання, пом'якшення їх можливих наслідків.

У цьому контексті слід відмітити, що відповідно до п. 24 ч. 1 ст. 2 Кодексу цивільного захисту України надзвичайна ситуація – це обстановка на окремій території чи суб'єкті господарювання на ній або водному об'єкті, яка характеризується порушенням нормальних умов життєдіяльності населення, спричинена катастрофою, аварією, пожежею, стихійним лихом, епідемією, епізоотією, епіфітотією, застосуванням засобів ураження або іншою небезпечною подією, що призвела (може призвести) до виникнення загрози життю або здоров'ю населення, великої кількості загиблих і постраждалих, завдання значних матеріальних збитків, а також до неможливості проживання населення на такій території чи об'єкті, провадження на ній господарської діяльності (Кодекс цивільного захисту України, 2012). Тобто відвернення, недопущення вказаних законодавцем негативних наслідків і слід розцінювати як благо задля досягнення якого й виникають правовідносини щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, тобто як їх об'єкт.

При цьому окремо слід розглядати предмет діяльності уповноважених законодавством суб'єктів щодо забезпечення такого блага. Зокрема, якщо об'єктом адміністративно-правового регулювання будуть власне суспільні відносини, що виникають і знаходять свій розвиток з приводу запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, а об'єктом таких суспільних відносин – блага, на досягнення яких вони спрямовані – забезпечення стану недопущення виникненню такого роду ситуацій, завчасне реагування на загрози їх настання, пом'якшення їх можливих наслідків, то в якості предмету діяльності ДСНС у цьому напрямку слід розглядати сукупність окремих однорідних заходів, спрямованих на досягнення таких благ. Іншими словами, говорячи про предмет діяльності суб'єкта відповідних суспільних відносин, на увазі слід мати його цілеспрямований вплив на них, унаслідок чого досягається певний результат або ж стан належного функціонування таких суспільних відносин. Відповідно запобігання виникненню надзвичайних ситуацій як предмет діяльності ДСНС буде представляти собою стан недопущення виникнення такого роду ситуацій, реагування на загрози їх виникнення, мінімізацію їх можливих наслідків.

При цьому, як зауважує В.С. Мілаш, характер потреб, на задоволення яких націлено діяльність, впливає на її предмет, який утворюється видами діяльності, кожен з яких передбачає вчинення на систематичній основі переважно однорідних дій, об'єднаних єдиною цільовою спрямованістю (Мілаш, 2008: 263). Більш того, доволі цікавим виглядає підхід Н.В. Сугоняко, відповідно до якого загальним предметом діяльності є оточуючий світ людини, який вона підлаштовує під свої потреби. При цьому варто звернути увагу, що загальний предмет діяльності існує незалежно від людини і її бажання. Наявність певних потреб життєдіяльності та можливість їх задовольнити за рахунок зовнішніх, оточуючих об'єктів визначає детермінанту поведінки людини й об'єктивує її інтерес до активності в формі діяльності (Сугоняко, 2019: 56–57). Іншими словами, науковці під предметом діяльності розглядають сукупність окремих її напрямів, реалізація яких спрямована на досягнення певної мети. Такий підхід є доволі розповсюдженим серед учених-правознавців незалежно від сфери їх наукових досліджень.

Наприклад, О.В. Джафарова під час дослідження адміністративно-правових засад дозвільної діяльності органів публічної адміністрації зауважує, що предметом діяльності центру надання адміністративних послуг здебільшого є надання документів дозвільного характеру (Джафарова, 2015: 62). Аналізуючи правовий статус юридичних осіб, заснованих державою, Л.В. Винар підкреслює, що предметом діяльності державного підприємства є виробництво продукції, виконання робіт, надання послуг, що є суспільно необхідним для суспільства

та здатне приносити прибуток (Винар, 2006: 111). Автори навчального посібнику «Державне управління» вважають, що предметом діяльності державного апарату є спрямування та моніторинг використання ресурсів. При цьому предмет економічної діяльності апарату зумовлений цілями його функціонування щодо забезпечення реалізації завдань і функцій держави з метою задоволення економічних, соціальних та духовних потреб суспільства і конкретної особи (Мельник, Оболенський, Васіна, Гордієнко, 2003: 160).

Як слідує з аналізу вищенаведених позицій, предмет діяльності суб'єкта відповідних суспільних відносин має тісні зв'язки з їх об'єктом, оскільки фактично обумовлений ним. Тобто певні блага заради яких виникають суспільні відносини, на досягнення яких вони спрямовані (об'єкт суспільних відносин), обумовлюють необхідність реалізації уповноваженими суб'єктами комплексу заходів, сукупності напрямів їх діяльності, що слід розглядати як предмет їх діяльності в межах таких суспільних відносин. А тому під запобіганням виникненню надзвичайних ситуацій як предмету діяльності ДСНС слід розуміти закріплену в положеннях адміністративного законодавства сукупність однорідних дій даного органу державної влади, що реалізуються ним в межах суспільних відносин з приводу забезпечення стану недопущення виникненню надзвичайних ситуацій, завчасне реагування на загрози їх настання, пом'якшення їх можливих наслідків.

На те, як саме і за допомогою чого ДСНС здійснює діяльність із запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, вказує наступний структурний елемент досліджуваної сфери суспільних відносин – їх зміст. Зокрема, змістом суспільних відносин щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій буде сукупність прав та обов'язків їх суб'єктів, які вони реалізують задля виконання поставлених перед ними в цій сфері завдань.

Висновки. Отже, проведений аналіз надав змогу дійти висновку відносно того, що запобігання виникненню надзвичайних ситуацій як об'єкт адміністративно-правового регулювання – це сфера суспільних відносин, яка структурно утворена із поєднання суб'єктів та об'єкта таких правовідносин, а також їх змісту. Дані структурні елементи вказаних суспільних відносин мають тісні взаємозв'язки, оскільки відсутність принаймні одного з них зводить нанівець їх існування взагалі. Так, суб'єктами таких суспільних відносин будуть їх реальні учасники, які наділені задля їх регулювання комплексом прав та обов'язків, сукупність яких слід розглядати в якості їх змісту. Об'єктом суспільних відносин з приводу запобігання виникненню надзвичайних ситуацій є те, з приводу чого вони виникають, на забезпечення чого направлено діяльність їх суб'єктів, тобто забезпечення стану недопущення виникненню такого роду ситуацій, завчасне реагування на загрози їх настання, пом'якшення їх можливих наслідків. З огляду на що, такий об'єкт визначає запобігання виникненню надзвичайних ситуацій як у цілому предмет діяльності суб'єктів даних суспільних відносин, так і безпосередньо такий предмет діяльності ДСНС. Більш того, зміст правовідносин щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій вказує на окремі аспекти й особливості адміністративно-правового статусу ДСНС як суб'єкта запобігання виникненню надзвичайних ситуацій.

Список використаних джерел:

1. Бурбика М.М., Солонар А.В., Янішевська К.Д. Адміністративне право України: навчальний посібник. Суми: видавничо-виробниче підприємство «Мрія», 2015. 358 с.
2. Винар Л.В. Правовий статус юридичних осіб, заснованих державою: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. Львів, 2006. 193 с.
3. Гальонкін С.А. Адміністративно-правове забезпечення апеляційного провадження в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Суми, 2018. 232 с.
4. Джафарова М.В. Адміністративне процесуальне право України: питання теорії: дис. ... доктора юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2018. 538 с.
5. Джафарова О.В. Дозвільна діяльність органів публічної адміністрації в Україні: адміністративно-правові засади: дис. ... доктора юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2015. 538 с.
6. Смець Л.О. Адміністративно-правові засади управління у сфері забезпечення екологічної безпеки держави: дис. ... доктора юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2018. 415 с.
7. Іншин М.І., Щербина В.І., Сіроха Д.І. Трудове право: підручник. Харків: НікаНова, 2012. 560 с.
8. Кібець Д.В. Адміністративно-правове регулювання валютних обмежень: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Суми, 2018. 220 с.
9. Кодекс цивільного захисту України: від 02.10.2012 № 5403-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 34–35. Ст. 458.
10. Лакійчук Я.О. Адміністративно-правове забезпечення превентивної діяльності поліції: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2019. 219 с.
11. Мельник А.Ф., Оболенський О.Ю., Васіна А.Ю., Гордієнко Л.Ю. Державне управління: навч. посіб. Київ: Знання-Прес, 2003. 343 с.
12. Мілаш В.С. Комерційний договір у господарському праві: теоретичні проблеми становлення та розвитку: дис. ... доктора юрид. наук: 12.00.04. Харків, 2008. 430 с.
13. Момот В.М. Робота з персоналом в органах та підрозділах державної податкової адміністрації України: теоретичні та організаційно-правові засади: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2007. 198 с.
14. Моргунов О.А. Публічне адміністрування у сфері фізичної культури і спорту в Україні: дис. ... доктора юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2020. 430 с.
15. Полянський А.О. Адміністративно-правові засади взаємодії судово-експертних установ з правоохоронними органами: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Суми, 2021. 395 с.

16. Пчелін В.Б. Сутність та ознаки суб'єктів адміністративних процесуальних правовідносин. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. Вип. 6–2. С. 178–180.
17. Сугоняко Н.В. Інформаційна діяльність у сфері права та її особливості. *Форум права*. 2019. № 5. С. 54–63.
18. Цвік М.В., Петришин О.В., Авраменко Л.В. Загальна теорія держави і права: підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів. Харків: Право, 2011. 584 с.

References:

1. Burbyka, M.M., Solonar, A.V., Yanishevska, K.D. (2015). *Administratyvne pravo Ukrainy: navchalnyi posibnyk* [Administrative law of Ukraine: study guide]. Sumy: vydavnycho-vyrobnyche pidpriemstvo "Mriia", 358 p. [in Ukrainian].
2. Vynar, L.V. (2006). *Pravovyi status yurydychnykh osib, zasnovanykh derzhavoiu* [Legal status of legal entities established by the state]: dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.03. Lviv, 193 p. [in Ukrainian].
3. Halonkin, S.A. (2018). *Administratyvno-pravove zabezpechennia apeliatsiinoho provadzhennia v Ukraini* [Administrative and legal provision of appeal proceedings in Ukraine]: dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.07. Sumy, 232 p. [in Ukrainian].
4. Dzhafarova, M.V. (2018). *Administratyvne protsesualne pravo Ukrainy: pytannia teorii* [Administrative procedural law of Ukraine: issues of theory]: dys. ... doktora yuryd. nauk: 12.00.07. Kharkiv, 538 p. [in Ukrainian].
5. Dzhafarova, O.V. (2015). *Dozvilna diialnist orhaniv publichnoi administratsii v Ukraini: administratyvno-pravovi zasady* [Permissive activity of public administration bodies in Ukraine: administrative and legal principles]: dys. ... doktora yuryd. nauk: 12.00.07. Kharkiv, 538 p. [in Ukrainian].
6. Iemets, L.O. (2018). *Administratyvno-pravovi zasady upravlinnia u sferi zabezpechennia ekolohichnoi bezpeky derzhavy* [Administrative and legal principles of management in the sphere of ensuring environmental security of the state]: dys. ... doktora yuryd. nauk: 12.00.07. Kharkiv, 415 p. [in Ukrainian].
7. Inshyn, M.I., Shcherbyna, V.I., Sirokha, D.I. (2012). *Trudove pravo: pidruchnyk* [Labor law: textbook]. Kharkiv: NikaNova, 560 p. [in Ukrainian].
8. Kibets, D.V. (2018). *Administratyvno-pravove rehuliuвання valiutnykh obmezhen* [Administrative and legal regulation of currency restrictions]: dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.07. Sumy, 220 p. [in Ukrainian].
9. *Kodeks tsyvilnoho zakhystu Ukrainy: vid 02.10.2012 № 5403-VI* [Civil Protection Code of Ukraine: dated 02.10.2012 No. 5403-VI]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2013. № 34-35. St. 458. [in Ukrainian].
10. Lakiichuk, Ya.O. (2019). *Administratyvno-pravove zabezpechennia preventyvnoi politsii* [Administrative and legal provision of preventive police activity]: dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.07. Kyiv, 219 p. [in Ukrainian].
11. Melnyk, A.F., Obolenskyi, O.Iu., Vasina, A.Iu., Hordiienko, L.Iu. (2003). *Derzhavne upravlinnia: navch. Posib* [Public administration: education. manual]. Kyiv: Znannia-Pres, 343 p. [in Ukrainian].
12. Milash, V.S. (2008). *Komertsiiyni dohovir u hospodarskomu pravi: teoretychni problemy stanovlennia ta rozvytku* [Commercial contract in economic law: theoretical problems of formation and development]: dys. ... doktora yuryd. nauk: 12.00.04. Kharkiv, 430 p. [in Ukrainian].
13. Momot, V.M. (2007). *Robota z personalom v orhanakh ta pidrozdilakh derzhavnoi podatkovoi administratsii Ukrainy: teoretychni ta orhanizatsiino-pravovi zasady* [Work with personnel in bodies and divisions of the state tax administration of Ukraine: theoretical and organizational and legal foundations]: dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.07. Kharkiv, 198 p. [in Ukrainian].
14. Morhunov, O.A. (2020). *Publichne administruvannia u sferi fizychnoi kultury i sportu v Ukraini* [Public administration in the field of physical culture and sports in Ukraine]: dys. ... doktora yuryd. nauk: 12.00.07. Kharkiv, 430 p. [in Ukrainian].
15. Polianskyi, A.O. (2021). *Administratyvno-pravovi zasady vzaiemodii sudovo-ekspertnykh ustanov z pravookhoronnymy orhanamy* [Administrative and legal principles of interaction of forensic expert institutions with law enforcement agencies]: dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.07. Sumy, 395 p. [in Ukrainian].
16. Pchelin, V.B. (2015). *Sutnist ta oznaky subiektiv administratyvnykh protsesualnykh pravovidnosyn* [The essence and characteristics of subjects of administrative procedural legal relations]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu*. Vyp 6–2, P. 178–180. [in Ukrainian].
17. Suhoniako, N.V. (2019). *Informatsiina diialnist u sferi prava ta yii osoblyvosti* [Information activity in the field of law and its features]. *Forum prava*, № 5. P. 54–63. [in Ukrainian].
18. Tsvik, M.V., Petryshyn, O.V., Avramenko, L.V. (2011). *Zahalna teoriia derzhavy i prava: pidruchnyk dlia studentiv yurydychnykh vyshchykh navchalnykh zakladiv* [General theory of the state and law: a textbook for students of legal higher educational institutions]. Kharkiv: Pravo, 584 p. [in Ukrainian].